

ZAKON

O ISTRAŽIVANJU I PROIZVODNJI UGLJOVODONIKA

("Sl. list Crne Gore", br. 41/10 od 23.07.2010, 40/11 od 08.08.2011, 62/13 od 31.12.2013)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi, način i postupak istraživanja i proizvodnje ugljovodonika, kao i druga pitanja od značaja za istraživanje i proizvodnju nafte i gasa.

Svojina nad ugljovodonicima

Član 2

Ugljovodonici su prirodno bogatstvo u državnoj svojini.

Obavljanje djelatnosti

Član 3

- (1) Djelatnosti istraživanja i proizvodnje ugljovodonika može da vrši privredno društvo, pravno ili fizičko lice na osnovu ugovora o koncesiji zaključenog u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Djelatnost iz stava 1 ovog člana obuhvata planiranje, pripremu i aktivnosti koje se odnose na istraživanje, razvoj i proizvodnju ugljovodonika iz ležišta, kao i izgradnju, korišćenje, deinstalaciju i uklanjanje postrojenja (u daljem tekstu: operacije).

Istraživanje i proizvodnja

Član 4

- (1) Pravo na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika može se dati jednom ili više privrednih društava, pravnih ili fizičkih lica, ugovorom o koncesiji koji je zaključen u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Pravo na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika može se dati stranom pravnom ili fizičkom licu pod uslovom da su podaci o poslovanju, vlasništvu, finansijskim i fiskalnim evidencijama iz države u kojoj ima sjedište, odnosno prebivalište, dostupni državnim organima Crne Gore.
- (3) Pravo na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika može se dati i privrednom društvu u kojem država ima većinski vlasnički udio i pravnom licu čiji je osnivač država pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.
- (4) Pravo na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika daje se primjenom načela nediskriminacije i transparentnosti.
- (5) Pravo na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika koncedent može uskratiti iz razloga nacionalne bezbjednosti.
- (6) Odredba stava 2 ovog člana primjenjuje se i na operatora upstream cjevovodne mreže.
- (7) Operator iz stava 6 ovog člana koji nije koncesionar dužan je da postupa u skladu sa ovim zakonom.

Isključivanje primjene drugih zakona

Član 5

- (1) Na postupak davanja koncesije i ugovora za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika ne primjenjuju se odredbe zakona kojim su uređuju koncesije.
- (2) Na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju geološka istraživanja i rudarstvo.

Značenje izraza

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) ugljovodnici su sve vrste ugljovodnika koji se u prirodnom stanju nalazi ispod površine tla ili morskog dna, u tečnom ili gasovitom stanju, kao i sirovo mineralno ulje, prirodni benzin, prirodni gasovi i ostale supstance koje se mogu sa njima izvaditi iz ležišta;
- 2) nafta je ugljovodnik koji nakon vađenja iz ležišta ostaje u tečnom stanju na normalnom atmosferskom pritisku i temperaturi;
- 3) gas je ugljovodnik koji je slobodan ili vezan prirodni gas u prirodnom obliku u zemljinoj kori;
- 4) ležište je elementarna i samostalna akumulacija ugljovodnika u zemljinoj kori, koja je utvrđena istraživanjem i ograničena strukturnim i stratigrafskim granicama;
- 5) blok je geografskim koordinatama određen dio kopna ili mora namijenjen za istraživanje i proizvodnju;
- 6) proizvodnja je operacija vađenja ugljovodnika iz ležišta, njihova separacija i inicijalna prerada, priprema nafte ili gasa za proizvodnju, transport ili skladištenje, likvifikacija gasa, kao i dovodenje ugljovodnika do terminala u postrojenjima koja se nalaze na teritoriji pod jurisdikcijom Crne Gore;
- 7) proizvodno polje je dio kopna ili podmorja koji pokriva ležišta u okviru granica područja određenih dodjelom ugovora o proizvodnji kroz ista proizvodna postrojenja;
- 8) istraživanje su operacije geološkog, geofizičkog ili drugog oblika detaljnog ispitivanja zemljine kore, primjenom odgovarajućeg metoda u cilju utvrđivanja prisustva ugljovodnika i karakteristika ležišta, osim bušenja bušotine;
- 9) otkriće je dokaz o prisustvu ležišta ugljovodnika koje do sada nije evidentirano;
- 10) bušotina je kanal izveden ispod površine zemlje bušenjem koje se obavlja za potrebe prodiranja do slojeva koji sadrže ugljovodnike ili za potrebe proizvodnje, izuzev plitkog bušenja za potrebe seizmičke kalibracije;
- 11) ugovor o koncesiji je ugovor zaključen na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom u pisanoj formi između koncedenta i koncesionara kojim se uređuju međusobna prava i obaveze u istraživanju ili proizvodnji ugljovodnika;
- 12) koncesionar je privredno društvo, pravno ili fizičko lice koje je steklo pravo na istraživanje ili proizvodnju ugovorom o koncesiji, u skladu sa ovim zakonom;
- 13) teritorija Crne Gore je kopno do donje granice zemljine kore i područje podmorja unutar međunarodno priznatih granica Crne Gore u skladu sa međunarodnim pravom;
- 14) podmorje obuhvata unutrašnje vode, teritorijalno more, ekonomsku zonu i epikontinentalni pojas Crne Gore i prostire se od morske površine do donje granice zemljine kore i u drugoj zoni u skladu sa međunarodnim pravom;
- 15) instalacija je plutajući, fiksirani ili pokretni brod, vozilo, plovni objekat, uređaj, objekat, postrojenje ili oprema za istraživanje i proizvodnju nafte ili gasa izuzev cjevovoda, broda, vozila ili plovnog objekta koji se koristi za potrebe transporta nafte ili gasa u rasutom stanju;
- 16) postrojenja su jedna ili više instalacija, mašina, objekata, uređaja, cjevovoda ili vodova koji se koriste za istraživanje ili proizvodnju ugljovodnika ili transport ili skladištenje koje je povezano sa proizvodnjom;
- 17) operator je koncesionar koji neposredno izvršava operacije sa ugljovodnicima;
- 18) upstream cjevovodna mreža je cjevovod ili mreža cjevovoda koja funkcioniše ili koja je izgrađena u funkciji proizvodnje ugljovodnika ili se koristi za prevoz gasa iz jednog ili više proizvodnih postrojenja do postrojenja za preradu, terminala ili finalnog terminala do koga se dovode ugljovodnici, osim djelova postrojenja koji se koriste za lokalnu proizvodnju iz ležišta na mjestu gdje se vadi gas;
- 19) operator za prirodni gas je privredno društvo, pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost proizvodnje, prenosa, distribucije, snabdijevanje, trgovinu ili skladištenje gasa, uključujući tečni prirodni gas (TPG) u skladu sa zakonom;
- 20) upstream predstavlja operacije koje se odnose na vađenje ugljovodnika iz ležišta i izgradnju ili korišćenje postrojenja za potrebe proizvodnje i isporuke nafte i gasa, uključujući istraživanje, bušenje bušotina, proizvodnju, transport i korišćenje nafte i gasa za potrebe proizvodnje, osim transporta nafte ili gasa na veliko željezničkim, vazduhoplovnim, drumskim vozilima ili plovnim objektima;
- 21) deinstalacija je planiranje, priprema i izvođenje radova, odnosno aktivnosti potrebnih za prestanak operacija, uključujući demontiranje i uklanjanje postrojenja.

II. UPRAVNI I STRUČNI POSLOVI U OBLASTI UGLJOVODONIKA

Nadležnost organa državne uprave

Član 7

- (1) Upravni i stručni poslovi iz oblasti istraživanja i proizvodnje ugljovodonika koje vrši organ uprave nadležan za ugljovodonike (u daljem tekstu: organ uprave) obuhvataju:
 - 1) pripremu stručnih osnova za donošenje propisa za primjenu ovog zakona;
 - 2) pripremu stručnih predloga za određivanje blokova za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika;
 - 3) pripremu javnog poziva za dodjelu ugovora o koncesiji i sprovođenje postupaka za dodjelu ugovora o koncesiji;
 - 4) pripremu nacрта ugovora o koncesiji;
 - 5) davanje saglasnosti na radni program istraživanja (u daljem tekstu: radni program) i program bušenja, odnosno planove bušotina;
 - 6) davanje saglasnosti na program razvoja i proizvodnje, verifikacije ležišta, plan prestanka aktivnosti proizvodnje i deinstalacije postrojenja;
 - 7) vođenje evidencije zaključenih ugovora o koncesijama;
 - 8) prikupljanje i upravljanje podacima i dokumentacijom u vezi sa istraživanjem i proizvodnjom ugljovodonika;
 - 9) obračunavanje naknade za koncesiju za istraživanje;
 - 10) obračunavanje naknade za koncesiju za proizvedenu naftu i gas;
 - 10a) obračunavanje godišnjeg iznosa sredstava koji se uplaćuje na račun za deinstalaciju postrojenja;
 - 11) utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje radova u skladu sa obaveznim radnim programom, programom razvoja i proizvodnje i planom deinstalacije;
 - 12) utvrđivanje ispunjenosti uslova postrojenja za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika i odobravanje njihove upotrebe;
 - 12a) registraciju i klasifikaciju bušotina;
 - 12b) davanje odobrenja za testiranje i proizvodnju ugljovodonika;
 - 12c) odobravanje bušotine ili promjene pravaca bušotine;
 - 13) vršenje kontrole izvršavanja obaveza preuzetih ugovorom o koncesiji i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Sadržaj evidencije o zaključenim ugovorima i tehničke i druge uslove za izvođenje radova, projektovanje i izgradnju postrojenja iz stava 1 tač. 7, 11 i 12 ovog člana utvrđuju se propisom organa državne uprave nadležnog za ugljovodonike (u daljem tekstu: Ministarstvo).

III. BLOKOVI ZA ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJU UGLJOVODONIKA

Podjela na blokove

Član 8

- (1) Blok se po pravilu određuje u pravougaonom obliku i ne može preći površinu od 1.000 kvadratnih kilometara za kopneni dio Crne Gore, odnosno 1.500 kvadratnih kilometara za podmorje.
- (2) Određivanje blokova vrši se u skladu sa prostorno planskom dokumentacijom, na osnovu analize rezultata prethodnih istraživanja i izvršene procjene uticaja istraživanja i proizvodnje ugljovodonika na životnu sredinu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje procjena uticaja na životnu sredinu.
- (3) Blokove za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika određuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).
- (4) Ugovorom o koncesiji može se dati jedan ili više blokova, odnosno dio ili djelovi bloka za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika ako su određeni kao djelovi zbog prolaska državne granice, prostorno planskih ograničenja, zaštite životne sredine ili povraćaja dijela dodijeljene površine bloka.

Ograničenje za dodjelu ugovora o koncesiji

Član 9

Sa jednim koncesionarom se može zaključiti ugovor o koncesiji za proizvodnju koja obuhvata najviše 50% ukupne površine blokova određenih za proizvodnju.

Povraćaj bloka

Član 10

- (1) Koncesionar je dužan da vrši povraćaj dijela dodijeljene površine bloka tokom faze istraživanja, a prije početka faze proizvodnje ugljovodonika, u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

- (2) Bliži uslovi, rokovi i način povraćaja površine iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.
- (3) Povraćaj dijela dodijeljene površine iz stava 1 ovog člana vrši se bez naknade i vraćeni dio površine može biti predmet novog javnog poziva za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju.
- (4) Na oblik i veličinu zadržane površine saglasnost daje Vlada.
- (5) U slučaju produženja faze istraživanja koncesionar je dužan da na početku produžene faze istraživanja izvrši povraćaj najmanje 50% površine dodijeljene ugovorom o koncesiji za proizvodnju umanjene za površinu koja je obuhvaćena proizvodnim poljem.

IV. DODJELA UGOVORA O KONCESIJI ZA ISTRAŽIVANJE

Predmet ugovora o koncesiji za istraživanje

Član 11

- (1) Predmet ugovora o koncesiji za istraživanje može biti pravo na geološko, geofizičko ili drugo detaljno ispitivanje zemljine kore, izuzev bušenja bušotine, u cilju utvrđivanja strukturnih i tektonskih karakteristika sredine i procjene prisustva ugljovodonika.
- (2) Istraživanje ugljovodonika vrši se na površini koja je ograničena blokom iz člana 8 ovog zakona na kome stepen prethodne istraženosti nije dovoljan.
- (3) Pravo na istraživanje ugljovodonika stiče se zaključivanjem ugovora o koncesiji za istraživanje, u skladu sa ovim zakonom.

Javni poziv za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje

Član 12

- (1) Javni poziv za dostavljanje prijava za dodjelu prava na istraživanje i zaključivanje ugovora o koncesiji za istraživanje na jednom ili više blokova objavljuje Ministarstvo, na osnovu odluke Vlade.
- (2) Javni poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i najmanje jednom referentnom međunarodnom ekonomskom časopisu.
- (3) Rok za dostavljanje prijava na javni poziv za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje ne može biti kraći od 30 dana od dana objavljivanja javnog poziva u "Službenom listu Crne Gore".
- (4) Javni poziv za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje naročito sadrži:
 - 1) predmet ugovora i geografske koordinate raspoloživih blokova;
 - 2) vrste i obim prethodnih istraživanja sprovedenih na području određenom za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje;
 - 3) geološke informacije o prostoru za istraživanje;
 - 4) tehničke, organizacione i finansijske uslove koje koncesionar mora da ispunjava;
 - 5) kriterijume za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje;
 - 6) dokumentaciju koja se uz prijavu dostavlja na javni poziv;
 - 7) rok i način za dostavljanje prijave i rok u kome se prijava može povući;
 - 8) oblik i visinu garancije ako se garancija zahtijeva;
 - 9) lice zaduženo za davanje dodatnih informacija;
 - 10) iznos naknade za otkup tenderske dokumentacije;
 - 11) druge informacije ili podatke od značaja za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje.
- (5) Tenderska dokumentacija iz stava 4 tačka 10 ovog člana sadrži uputstvo za pripremu prijave, sadržaj i način dostavljanja prijave kao i druge podatke od značaja za postupak dodjele ugovora o koncesiji za istraživanje, u skladu sa ovim zakonom.
- (6) Uz prijavu na javni poziv obavezno se dostavlja radni program.

Uslovi za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje

Član 13

- (1) Ugovor o koncesiji za istraživanje može se dodijeliti na period do dvije godine.
- (2) Ugovor o koncesiji za istraživanje može se dodijeliti privrednom društvu, pravnom ili fizičkom licu, koje posjeduje iskustvo u istraživanju i ispunjava finansijske i tehničke uslove određene javnim pozivom za dodjelu

ugovora o koncesiji za istraživanje.

Osnovni elementi ugovora o koncesiji za istraživanje

Član 14

Ugovor o koncesiji za istraživanje naročito sadrži:

- 1) ugovorne strane;
- 2) prava i obaveze ugovornih strana;
- 3) geografske koordinate dodijeljene površine bloka;
- 4) vrstu i dinamiku radova koje treba obaviti u skladu sa radnim programom;
- 5) prava u raspolaganju podacima dobijenim tokom istraživanja;
- 6) vrstu i visinu garancije za dobro izvršenje ugovora;
- 7) način vršenja kontrole izvršavanja obaveza iz ugovora;
- 8) uslove za izmjenu ili raskid ugovora;
- 9) vrijeme na koje je ugovor dodijeljen;
- 10) način rješavanja sporova i druga pitanja od značaja za istraživanje.

Prijava i postupak

Član 15

- (1) Prijava na javni poziv za dodjelu ugovora o koncesiji za istraživanje podnosi se organu uprave.
- (2) Postupak otvaranja, provjere, ocjene i vrednovanja prijava sprovodi organ uprave.
- (3) Postupak iz stava 2 ovog člana sprovodi komisija od najmanje tri člana koju obrazuje organ uprave.
- (4) U postupku iz stava 2 ovog člana razmatraju se blagovremeno podnesene prijave uz koje je priložena tražena dokumentacija.
- (5) Komisija na osnovu kriterijuma iz javnog poziva i tenderske dokumentacije sačinjava rang listu podnosilaca prijava (u daljem tekstu: ponuđača), sa obrazloženjem i izvještaj o provedenom postupku po javnom pozivu.
- (6) Neblagovremena prijava i prijava uz koju nije podnesena dokumentacija tražena javnim pozivom i tenderskom dokumentacijom neće se vrednovati.
- (7) U toku sprovođenja postupka iz stava 2 ovog člana komisija vodi zapisnik koji potpisuju članovi komisije.
- (8) Rang listu, sa obrazloženjem i izvještaj o provedenom postupku, zapisnik o toku postupka i dokumentaciju ponuđača organ uprave dostavlja Ministarstvu.

Prava ponuđača

Član 16

- (1) Ministarstvo objavljuje rang listu ponuđača na oglasnoj tabli i internet stranici Ministarstva.
- (2) Ponuđač ima pravo da u roku od osam radnih dana od dana objavljivanja rang liste na internet stranici izvrši uvid u dokumentaciju iz člana 15 ovog zakona.
- (3) Ponuđač ima pravo da podnese prigovor na rang listu Ministarstvu u roku od osam dana od dana isteka roka iz stava 2 ovog člana.
- (4) Ministarstvo je dužno da po prigovoru iz stava 3 ovog člana odluči u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora.
- (5) Ministarstvo dostavlja Vladi izvještaj o provedenom postupku po javnom pozivu, rang listu sa obrazloženjem i predlog ugovora o koncesiji radi donošenja odluke.

Odluka o dodjeli ugovora o koncesiji za istraživanje

Član 17

- (1) Vlada može dodijeliti ugovor o koncesiji za istraživanje jednom ili više ponuđača ili poništiti javni poziv u roku od 30 dana od dana prijema rang liste i izvještaja iz člana 16 ovog zakona.
- (2) Odluka o dodjeli ugovora o koncesiji za istraživanje, odnosno o poništenju javnog poziva objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Dostavljanje rezultata istraživanja

Član 18

- (1) Koncesionar je dužan da elaborat o rezultatima istraživanja dostavi organu uprave u roku od šest mjeseci od dana završetka radova utvrđenim radnim programom.
- (2) Sadržaj elaborata iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

V. DODJELA UGOVORA O KONCESIJI ZA PROIZVODNJU

Proizvodnja ugljovodonika

Član 19

Proizvodnja ugljovodonika može se vršiti samo na osnovu zaključenog ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika (u daljem tekstu: ugovor o koncesiji za proizvodnju), u skladu sa ovim zakonom.

Javni poziv za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju

Član 20

- (1) Javni poziv za dostavljanje ponuda za dodjelu prava na proizvodnju i zaključivanje ugovora o koncesiji za proizvodnju na jednom ili više blokova objavljuje Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost Vlade.
- (2) Javni poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i najmanje jednom referentnom međunarodnom ekonomskom časopisu.
- (3) Rok za dostavljanje ponuda na javni poziv iz stava 1 ovog člana ne može biti kraći od 90 dana od dana objavljivanja javnog poziva u "Službenom listu Crne Gore".
- (4) Javni poziv iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:
 - 1) predmet koncesije i geografske koordinate bloka;
 - 2) geološke informacije o površini namijenjenoj za istraživanje;
 - 3) vrste i obim prethodnih istraživanja;
 - 4) uslove koje moraju da ispunjavaju koncesionar i operator (tehničke, finansijske, organizacione i dr.);
 - 5) kriterijume za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju;
 - 6) rok za podnošenje ponuda i izbor koncesionara;
 - 7) vrste sredstava obezbjeđenja;
 - 8) lice zaduženo za davanje dodatnih informacija;
 - 9) iznos naknade za podnošenje ponude;
 - 10) uputstvo za pripremu, sadržaj i način dostavljanja ponude;
 - 11) druge informacije ili podatke od značaja za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju.

Podaci za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju

Član 21

- (1) Podatke za podnošenje ponuda po javnom pozivu iz člana 20 stav 1 ovog zakona priprema organ uprave.
- (2) Podaci iz stava 1 ovog člana naročito obuhvataju:
 - 1) površinu i geografske koordinate bloka koji se dodjeljuje;
 - 2) tehničke izvještaje o naftno-gasnoj evaluaciji;
 - 3) spisak raspoloživih geoloških i ugljovodoničnih geoloških podataka sa cijenama i načinom njihove dostupnosti;
 - 4) uslove u skladu sa prostorno planskom dokumentacijom;
 - 5) uslove za zaštitu životne sredine;
 - 6) karakteristike lokalnog i regionalnog gasnog tržišta;
 - 7) informacije o postojećoj infrastrukturi;
 - 8) podatke o svojinskim pravima na nepokretnostima za proizvodnju iz ležišta na kopnu ili postavljanje postrojenja na kopnu.
- (3) Uz podatke iz stava 1 ovog člana prilažu se i kopije propisa kojima se uređuju pitanja od značaja za obavljanje operacija utvrđenim ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

Radni program ponuđača

Član 22

- (1) Uz ponudu na javni poziv obavezno se dostavlja predlog radnog programa.
- (2) Predlog radnog programa iz stava 1 ovog člana sadrži opis i vrijeme trajanja:
 - 1) faze istraživanja;
 - 2) faze verifikacije rezervi.

Način sprovođenja postupka

Član 23

Postupak po javnom pozivu za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju sprovodi organ uprave u skladu sa čl. 15 i 16 ovog zakona.

Odluka o dodjeli ugovora o koncesiji za proizvodnju

Član 24

- (1) Odluku o dodjeli ugovora o koncesiji za proizvodnju donosi Skupština Crne Gore, na predlog Vlade.
- (2) Vlada može predložiti Skupštini Crne Gore da ugovor o koncesiji za proizvodnju dodijeli jednom ili više ponuđača ili poništiti javni poziv u roku od 30 dana od dana prijema obrazložene rang liste i izvještaja o sprovedenom postupku za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju.
- (3) Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Ugovor o koncesiji za proizvodnju

Član 25

- (1) Ugovor o koncesiji za proizvodnju naročito sadrži:
 - 1) ugovorne strane;
 - 2) prava i obaveze ugovornih strana;
 - 3) geografske koordinate površine dodijeljenog bloka;
 - 4) rok na koji se ugovor o koncesiji za proizvodnju zaključuje (faze istraživanja, verifikacija rezervi, razvoja i proizvodnje);
 - 5) visinu i način plaćanja naknade za koncesiju za proizvodnju i naknade za proizvedenu naftu i gas u skladu sa propisom Vlade;
 - 6) sredstva i imovinu koju koncedent daje na korišćenje koncesionaru;
 - 7) vrstu i visinu sredstava obezbjeđenja za dobro izvršenje ugovora;
 - 7a) odnose između koncesionara;
 - 7b) određivanje operatora;
 - 8) obaveze koncesionara u pogledu zaštite životne sredine;
 - 9) postupanje koncesionara sa predmetima nađenim tokom trajanja ugovora o koncesiji za proizvodnju, a koji predstavljaju istorijsku, kulturnu ili prirodnu vrijednost;
 - 10) prava i obaveze u postupku vršenja kontrole izvršavanja obaveza koncesionara;
 - 11) način kontrole i mjerenja proizvedenih količina nafte i gasa;
 - 12) sankcije za neizvršavanje obaveza koncesionara iz ugovora o koncesiji za proizvodnju;
 - 13) način i uslove za prestanak obavljanja operacija, deinstalacije i uklanjanja postrojenja i vraćanje prostora u prvobitno stanje;
 - 13a) postupanje sa povjerljivim informacijama;
 - 14) način rješavanja sporova.
- (2) Sastavni dio ugovora o koncesiji za proizvodnju čini radni program sa brojem bušotina za istraživanje, načinom okonturenja ležišta, bušenja konturnih bušotina radi procjene i sprovođenje drugih detaljnih geoloških, geofizičkih i geohemijskih operacija neophodnih za verifikaciju rezervi i utvrđivanje komercijalnosti ležišta.

Naknada za ugovor o koncesiji za proizvodnju i naknada za proizvedenu naftu i gas

Član 26

- (1) Koncesionar je dužan da plaća godišnju naknadu za površinu koju koristi na osnovu ugovora o koncesiji za proizvodnju, u skladu sa propisom Vlade.
- (2) Koncesionar je dužan da plaća naknadu za proizvedenu naftu i gas za mjesečno ekstrakovane ugljovodonike, u količini srazmjernoj proizvedenoj i isporučenoj nafti i gasu u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju.
- (3) U skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju koncesionar može naknadu za proizvedenu naftu i gas plaćati u novčanom iznosu koji predstavlja ekvivalentnu vrijednost količine iz stava 2 ovog člana.
- (4) Obračun naknade za proizvedenu naftu i gas vrši se u mjestu ekstrakcije koje je određeno programom razvoja i proizvodnje ugljovodonika.
- (5) Visina, kriterijumi i način plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana, kriterijumi za utvrđivanje visine, način obračuna, dokumentacija na osnovu koje se vrši obračun i druga pitanja od značaja za obračun naknade iz st. 2 i 3 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.
- (5) Ako se naknada za proizvedenu naftu i gas plaća isporukom nafte i gasa, koncesionar ima pravo na refundaciju troškova transporta, skladištenja ili dodatne prerade nafte i gasa u skladu sa propisom iz stava 4 ovog člana.
- (6) U obračun naknade za proizvedenu naftu i gas uračunavaju se i proizvedeni prateći ugljovodonici.

VI. OPERACIJE SA UGLJOVODONICIMA

Faza istraživanja i faza verifikacije rezervi

Član 27

Faza istraživanja sa fazom verifikacije rezervi može da traje najduže šest godina za blok na kopnu, odnosno sedam godina za blok u podmorju od dana potpisivanja ugovora o koncesiji za proizvodnju.

Operacije bušenja

Član 27a

- (1) Koncesionar je dužan da prije izvođenja operacija bušenja izrađuje planove i procedure za bušenje i operativan rad bušotina, kao i program bušenja za svaku bušotinu, koje dostavlja organu uprave na saglasnost.
- (2) Koncesionar je dužan da za bušenje pojedinačne bušotine ili promjene pravca bušotina dubljih od 50 metara pribavi odobrenje organa uprave.
- (3) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 2 ovog člana koncesionar je dužan da podnese najkasnije 45 dana prije planiranog početka bušenja bušotine, odnosno promjene pravca bušotine.
- (4) Prije početka bušenja koncesionar je dužan da podnese zahtjev za klasifikaciju, odnosno registraciju bušotina, najkasnije 15 dana prije dana planiranog za početak bušenja.
- (5) O aktivnostima koje se obavljaju prilikom operacija bušenja koncesionar je dužan da obavještava organ uprave i dostavlja prikupljene uzorke.
- (6) Organ uprave može naložiti promjenu predloženih ili prethodno odobrenih aktivnosti vezanih za bušotinu radi efikasnijeg upravljanja resursima, odnosno radi zaštite zdravlja i bezbjednosti ljudi, imovine i životne sredine.
- (7) Uslove za bušenje, prikupljanje uzoraka i način obavještavanja, izradu i sadržaj planova i programa iz st. 1 i 2 ovog člana i način klasifikacije i registracije bušotina propisuje Ministarstvo.

Dostavljanje izvještaja o istraživanjima

Član 28

- (1) Koncesionar je dužan da organu uprave dostavlja godišnje detaljan izvještaj o izvršenim istraživanjima sa rezultatima istraživanja, u skladu sa dinamikom utvrđenom ugovorom o koncesiji za proizvodnju.
- (2) Koncesionar je dužan da, u roku od šest mjeseci od završetka faze istraživanja, organu uprave dostavi elaborat o rezultatima izvršenih istraživanja sa tumačenjem podataka i analizom rezultata i dokumentacijom koja sadrži izvorne podatke i informacije dobijene u postupku istraživanja.
- (3) Bliži sadržaj elaborata iz stava 2 ovog člana i način dostavljanja utvrđuje se propisom Ministarstva.

Produženje faze istraživanja

Član 29

- (1) Na osnovu obrazloženog zahtjeva koncesionara, Vlada može produžiti rok utvrđen ugovorom o koncesiji za

proizvodnju za fazu istraživanja do dvije godine, pod uslovom da:

- 1) je koncesionaru potrebno dodatno vrijeme za dopunska istraživanja koja su neophodna da bi se otkriće proglasilo komercijalnim i da je izvršio sve obaveze iz radnog programa;
 - 2) koncesionar nije izvršio obaveze iz radnog programa zbog tehničkih problema nastalih tokom faze istraživanja, koji se nijesu mogli predvidjeti, izbjeći ili otkloniti.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana, sa programom dopunskih istraživanja, podnosi se Ministarstvu, najmanje šest mjeseci prije isteka roka utvrđenog ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

Završetak faze istraživanja

Član 30

- (1) Faza istraživanja završava se izvršenjem svih radova utvrđenih radnim programom, ukoliko ugovorom o koncesiji za proizvodnju nije drukčije predviđeno.
- (2) Nakon završetka faze istraživanja koncesionar može da nastavi ili odustane od ugovorenih obaveza, izvrši povraćaj dijela dodijeljenog bloka ili raskine ugovor o koncesiji, u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

Otkriće ugljovodonika

Član 31

- (1) Ako koncesionar istražnom bušotinom utvrdi postojanje ugljovodonika, dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana otkrića, obavijesti organ uprave u pisanoj formi o lokaciji i prirodi otkrića i dostavi podatke kojima raspolaže.
- (2) Istražnom bušotinom iz stava 1 ovog člana smatra se bušotina koja se izvodi radi verifikacije rezultata istraživanja i utvrđivanja prisustva ugljovodonika.

Faza verifikacije rezervi

Član 32

- (1) Faza verifikacije rezervi ugljovodonika obuhvata operacije neophodne za okonturenje ležišta, uključujući bušenje razradnih bušotina i geohemijskih istraživanja radi utvrđivanja komercijalnosti otkrića.
- (2) Koncesionar je dužan da organu uprave prije početka faze verifikacije rezervi ugljovodonika dostavi detaljni program verifikacije rezervi ugljovodonika sa zahtjevom za početak faze verifikacije rezervi.
- (3) Organ uprave je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva za početak faze verifikacije odluči o davanju saglasnosti na program iz stava 2 ovog člana.
- (4) Faza verifikacije rezervi ugljovodonika otpočinje danom dostavljanja koncesionaru rješenja iz stava 3 ovog člana kojim se daje saglasnost na detaljan program verifikacije rezervi i odobrava početak faze verifikacije rezervi ugljovodonika.

Obavještanje o komercijalnosti ležišta

Član 33

- (1) Koncesionar je dužan da u roku od osam dana od dana utvrđivanja komercijalnosti ležišta u pisanoj formi obavijesti organ uprave i dostavi podatke o procijenjenim rezervama ugljovodonika, o namjerama za početak proizvodnje, kao i detaljan opis podataka, istraživanja i evaluacija na osnovu kojih je utvrđena komercijalnost.
- (2) Ako koncesionar procijeni da su ležišta koja su obuhvaćena otkrićem neodgovarajuća za komercijalnu proizvodnju, dužan je da o tome, u roku od osam dana od dana utvrđivanja procjene, obavijesti organ uprave i dostavi podatke o procijenjenim rezervama ugljovodonika, detaljan opis istraživanja i evaluacija na osnovu kojih je izvršena procjena, kao i eventualne mjere kojima se proizvodnja ugljovodonika može učiniti komercijalnom.

Proizvodno polje

Član 34

- (1) Koncesionar može tokom faze proizvodnje da zadrži proizvodno polje, u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju, koje ne može biti veće od 150 kvadratnih kilometara.

- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kod ležišta specifičnih oblika i dimenzija i kada se iz komercijalnih razloga proizvodnja obavlja iz većeg broja manjih ležišta, ukupna površina koju koncesionar može da zadrži za proizvodnju u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju ne može biti veća od 300 kvadratnih kilometara.

Testiranje proizvodnje

Član 34a

- (1) Koncesionar je dužan da od početka faze verifikacije rezervi vrši testiranje proizvodnje.
- (2) Testiranje proizvodnje iz stava 1 ovog člana je vađenje ugljovodonika iz ležišta radi provjere proizvodnih karakteristika ležišta ili testiranje koncepta razvoja ili proizvodnje ugljovodonika.
- (3) Testiranje proizvodnje traje najduže šest mjeseci, a ako nastupe okolnosti koje nijesu mogle biti predviđene, period testiranja proizvodnje može se produžiti za još šest mjeseci.
- (4) Koncesionar je dužan da radi testiranja proizvodnje, odnosno produženja testiranja proizvodnje podnese zahtjev organu uprave za odobravanje testiranja, odnosno produženja testiranja proizvodnje.

Faza razvoja

Član 35

- (1) Koncesionar je obavezan da razvoj i proizvodnju ugljovodonika vrši na način kojim se obezbeđuje najveći stepen iskorišćenja ležišta, odnosno što veća proizvodnja ugljovodonika iz ležišta ili zajednički iz više ležišta.
- (2) Faza razvoja obuhvata operacije u cilju pripreme i unaprjeđenja vađenja ugljovodonika, kao i bušenje bušotina, izgradnju i puštanje u pogon postrojenja ili opreme potrebnih za ispitivanje, proizvodnju, transport i skladištenje nafte ili gasa.
- (3) Koncesionar je dužan da, u roku utvrđenom ugovoru o koncesiji za proizvodnju, sačini i organu uprave dostavi program razvoja i proizvodnje ugljovodonika radi dobijanja saglasnosti.
- (4) Programom razvoja i proizvodnje ugljovodonika iz stava 3 ovog člana predlaže se više alternativnih rješenja o načinu razvoja i proizvodnje sa mjerama zaštite životne sredine u skladu sa zakonom.
- (5) Program razvoja i proizvodnje po predlozima iz stava 4 ovog člana, naročito sadrži: resursne, ekonomske, tehničke, sigurnosne, komercijalne aspekte i uticaje na životnu sredinu sa podacima i informacijama o načinu transporta, deinstalaciji i načinu raspolaganja postrojenjima nakon završetka proizvodnje.
- (6) Faza razvoja počinje danom dobijanja saglasnosti na program razvoja i proizvodnje i traje do početka faze proizvodnje.

Faza proizvodnje

Član 36

Faza proizvodnje počinje od dana početka prve ekstrakcije ugljovodonika iz ležišta i traje do isteka roka utvrđenog ugovorom o koncesiji za proizvodnju, odnosno do dana podnošenja obavještenja koncesionara organu uprave da dalja proizvodnja iz ležišta nije komercijalna.

Trajanje faze proizvodnje

Član 37

Faza proizvodnje može trajati najduže 20 godina od dana početka proizvodnje iz člana 36 ovog zakona.

Produženje faze proizvodnje

Član 38

- (1) Faza proizvodnje iz člana 36 ovog zakona može se, na zahtjev koncesionara, produžiti najduže za polovinu perioda faze proizvodnje utvrđene ugovorom o koncesiji za proizvodnju.
- (2) Zahtjev za produženje podnosi se Vladi na odlučivanje najkasnije dvije godine prije isteka ugovora o koncesiji za proizvodnju.

Proizvodnja

Član 39

- (1) Proizvodnja se mora vršiti u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima najbolje prakse, uz preduzimanje neophodnih mjera za povećanje stepena iskorišćenosti i sprječavanje gubitaka ugljovodonika ili energije rezervoara ležišta.
- (2) Koncesionar je dužan da kontinuirano sprovodi, prati i vrši ocjenu primijenjenih tehničkih rješenja radi unaprjeđenja stepena iskorišćavanja nafte i gasa iz ležišta.
- (3) Tehničke propise, normative i standarde iz stava 1 ovog člana, kao i bližu sadržinu programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika utvrđuje Ministarstvo.

Odobrenje proizvodnje

Član 39a

- (1) Koncesionar ne smije da vrši proizvodnju ugljovodonika bez prethodno pribavljenog odobrenja organa uprave.
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana koncesionar podnosi najkasnije 45 dana prije planiranog početka proizvodnje, odnosno isteka važećeg odobrenja za proizvodnju.
- (3) Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od godinu dana.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, organ uprave može da odredi i drugi period u zavisnosti od veličine ležišta, vrste ugljovodonika, stope proizvodnje ili drugih faktora od značaja za optimalnu proizvodnju ugljovodonika.
- (5) Koncesionar je dužan da o proizvodnji izvještava organ uprave.
- (6) Sadržinu, način i rokove za podnošenje izvještaja, zahtjeva i odobrenja iz st. 1, 2 i 5 ovog člana i člana 34a ovog zakona propisuje Ministarstvo.

Transport nafte i gasa

Član 40

Transportom nafte i gasa, u smislu ovog zakona, smatra se transport nafte ili gasa mrežom cjevovoda od proizvodnih postrojenja do posljednjeg određivnog terminala (upstream cjevovodna mreža).

Projektovanje i izgradnja cjevovoda i postrojenja

Član 41

Projektovanje i izgradnja cjevovoda ili postrojenja za skladištenje vrši se u skladu sa zakonom i tehničkim propisima.

Pristup trećih lica

Član 42

- (1) Koncesionar je dužan da omogući pristup trećim licima, uključujući operatore za prirodni gas i kvalifikovane kupce u skladu sa zakonom kojim je uređena energetika, jednom ili više postrojenja, odnosno upstream cjevovodnoj mreži u svojini koncesionara i programom razvoja i proizvodnje ugljovodonika, ukoliko se zajedničkim korišćenjem obezbjeđuje efikasnije i ekonomski isplativije obavljanje djelatnosti sa ugljovodonicima, pod uslovom da se zajedničkim korišćenjem ne ometa obavljanje djelatnosti koncesionara i pravnih ili fizičkih lica koja su već stekla pravo pristupa.
- (2) Prava i obaveze u pristupu iz stava 1 ovog člana uređuju se ugovorom o pristupu upstream postrojenjima.
- (3) Način i uslovi pristupa trećih lica postrojenjima i upstream cjevovodnoj mreži utvrđuju se propisom Vlade.
- (4) Ugovor o zajedničkom korišćenju postrojenja iz stava 2 ovog člana dostavlja se Ministarstvu na odobravanje.
- (5) Ukoliko se ugovor iz stava 2 ovog člana ne zaključi u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva trećeg lica za pristup postrojenjima i upstream cjevovodnoj mreži, Ministarstvo će naložiti koncesionaru da omogući pristup trećem licu i utvrditi uslove i visinu naknade za pristup, uzimajući u obzir obim i rizik investicije i realno sticanje profita kroz naknadu a može naložiti i povećanje kapaciteta postrojenja i upstream cjevovodne mreže.

Operator upstream cjevovodne mreže

Član 43

- (1) upstream cjevovodnom mrežom upravlja koncesionar ili operator upstream cjevovodne mreže.

- (2) Vlada može da odredi jednog ili više operatora upstream cjevovodne mreže za koordinaciju i obezbjeđenje funkcionisanja ukupne upstream mreže.
- (3) Operator iz st. 1 i 2 ovog člana dužan je da na transparentan i nediskriminatoran način obezbijedi funkcionisanje upstream cjevovodne mreže i povezanih postrojenja u skladu sa tehničkim uslovima i na ekonomskim principima.
- (4) Uslovi za pristup i funkcionisanje upstream cjevovodne mreže i povezanih postrojenja iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.
- (5) Operator iz st. 1 i 2 ovog člana može naložiti vlasnicima i korisnicima upstream cjevovodne mreže i povezanih postrojenja i koncesionarima po ugovorima o koncesiji za proizvodnju da rade na način kojim se obezbjeđuje efikasno funkcionisanje upstream cjevovodne mreže i kvalitetno upravljanje resursima.

Zajednička proizvodnja u susjednim područjima

Član 44

Ležište koje se prostire izvan granica bloka dodijeljenog ugovorom o koncesiji za proizvodnju i zalazi u područje dodijeljeno drugom koncesionaru, organ uprave može, radi obezbjeđenja većeg stepena iskorišćenosti ležišta ili smanjenja troškova razvoja i proizvodnje, naložiti koncesionarima da izrade i dostave, radi odobravanja, zajednički program razvoja i proizvodnje ugljovodnika, kao i zajedničko korišćenje postrojenja, u roku od četiri mjeseca od dana davanja naloga koncesionarima.

Mirovanje rokova iz ugovora o koncesiji

Član 45

Od dana davanja naloga iz člana 44 ovog zakona rokovi određeni ugovorom o koncesiji za proizvodnju miruju do odobrenja zajedničkog programa razvoja i proizvodnje, a najduže do jedne godine.

Postupanje organa uprave

Član 46

- (1) Ako program iz člana 44 ovog zakona nije dostavljen u predviđenom roku ili nije odobren od organa uprave, organ uprave izradiće novi ili izmijeniti dostavljeni program razvoja i proizvodnje i dostaviti ga koncesionarima.
- (2) Ako koncesionar u roku od 30 dana od dana prijema zajedničkog programa iz stava 1 ovog člana ne podnese prigovor na program, dostavljeni program će se smatrati prihvaćenim.
- (3) Ako koncesionar podnese prigovor na program koji je dostavio organ uprave, sporna pitanja će se rješavati sporazumno.
- (4) Ukoliko se po spornim pitanjima iz stava 3 ovog člana ne postigne sporazum po prigovoru odlučuje Ministarstvo.

VII. OBAVEZE KONCESIONARA

Mjere zaštite

Član 47

- (1) Koncesionar je dužan da:
 - 1) preduzme mjere neophodne za sprječavanje gubitaka i rasipanje ugljovodnika ili pritiska tokom bušenja, proizvodnje, transporta ili skladištenja;
 - 2) preduzme mjere neophodne za sprječavanje štetnog prodiranja vode u ugljovodonične slojeve za vrijeme trajanja operacija bušenja;
 - 3) pažljivo locira, zaštititi i sačuva sve otkrivene resurse pijaće vode za dalje korišćenje;
 - 4) preduzme neophodne preventivne mjere kao i po nalogu nadležnog organa otkloni sve nedostatke na opremi i postrojenjima koji mogu da ugroze život i zdravlje lica, prouzrokuju oštećenje ili gubitak imovine ili da prouzrokuju zagađenje ili druge štete po životnu sredinu;
 - 5) bez odlaganja obavijesti nadležni organ o nastanku okolnosti, incidenata ili nesreća koje mogu da ugroze zdravlje i sigurnost zaposlenih, oštete ili prouzrokuju gubitak imovine, zagađe životnu sredinu i ugroze život i zdravlje ljudi i životinja na području obuhvaćenom ugovorom o koncesiji, kao i na postrojenjima ili područjima koja se graniče sa područjem na kojem ima pravo istraživanja i proizvodnje.
- (2) Koncesionar ne smije na osnovu ugovora o koncesiji za proizvodnju da vrši istraživanje i proizvodnju drugih

prirodnih resursa koji se ne smatraju ugljovodonicima u smislu ovog zakona.

Vraćanje prostora u predašnje stanje

Član 48

Nakon završetka faze istraživanja ili nakon odustanka od istražnih aktivnosti, koncesionar je dužan da u roku utvrđenom ugovorom o koncesiji za proizvodnju, koji ne može biti duži od šest mjeseci:

- 1) ukloni postrojenja koja je koristio prilikom istraživanja, ukoliko nijesu neophodna za fazu razvoja ili fazu proizvodnje;
- 2) konzervira bušotine i dovede cjelokupni prostor u stanje koje je bilo prije početka istražnih aktivnosti;
- 3) realizuje i druge obaveze u pogledu zaštite životne sredine u skladu sa zakonom.

Obaveze koncesionara nakon završetka faze proizvodnje

Član 49

- (1) Koncesionar je dužan da sačini plan prestanka aktivnosti proizvodnje i deinstalacije postrojenja (demontriranje i uklanjanje postrojenja).
- (2) Plan iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži plan izvođenja radova potrebnih za prestanak procesa proizvodnje, uključujući demontriranje i uklanjanje proizvodnih postrojenja sa dinamikom njihovog izvršenja.
- (3) Na plan iz stava 1 ovog člana saglasnost daje organ uprave.
- (4) Ukoliko organ uprave u postupku davanja saglasnosti iz stava 3 ovog člana utvrdi da predloženi uslovi, rokovi, način prestanka proizvodnje i deinstalacije ne obezbjeđuju povraćaj prostora u stanje prije početka faze razvoja i proizvodnje, može naložiti koncesionaru da dopuni plan u ostavljenom roku, odnosno o trošku koncesionara izradi plan na osnovu koga je koncesionar dužan da izvrši prestanak aktivnosti proizvodnje i deinstalacije postrojenja.
- (5) Nakon završetka faze proizvodnje koncesionar je, u skladu sa odobrenim planom iz stava 1 ovog člana, dužan da:
 - 1) konzervira sve proizvodne bušotine i izoluje sve poznate vodonosne slojeve;
 - 2) deinstalira i ukloni sva postrojenja koja su u njegovoj svojini, odnosno koja je koristio prilikom proizvodnje;
 - 3) dovede cjelokupno proizvodno područje u stanje prije početka faze razvoja i proizvodnje.
- (6) Uslovi i rokovi za prestanak proizvodnje i deinstalaciju i način podjele troškova između koncesionara utvrđuju se propisom Vlade.

Račun za deinstalaciju postrojenja

Član 49a

- (1) Koncesionar je dužan da godišnje uplaćuje sredstva na poseban račun za deinstalaciju postrojenja, počev od dana početka proizvodnje ugljovodnika.
- (2) Sredstva iz stava 1 ovog člana mogu se koristiti isključivo za deinstalaciju postrojenja.
- (3) Način obračuna i plaćanja sredstava iz stava 1 ovog člana uređuje se propisom Vlade.

Odgovornost koncesionara nakon završetka faze proizvodnje

Član 50

- (1) Ukoliko koncesionar ne izvrši obaveze u skladu sa ugovorom i planom iz člana 49 st. 1 i 4 ovog zakona i ne dovede prostor u stanje prije početka faze razvoja i proizvodnje dužan je da plati troškove sprovođenja plana i dovođenja prostora u predašnje stanje koncedentu u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju.
- (2) Koncesionar odgovara za štetu koju pričinu tokom sprovođenja plana prestanka aktivnosti proizvodnje ili deinstalacije postrojenja.

Osiguranje

Član 51

- (1) Koncesionar je dužan da organu uprave dostavi dokaz o osiguranju (polisu osiguranja) za period trajanja ugovora u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju i dobrom međunarodnom praksom u upstream industriji nafte i gasa.

(2) Osiguranje se vrši naročito za:

- 1) gubitak ili štetu na postrojenjima, opremi i drugoj imovini u vezi sa pravima, obavezama ili operacijama iz ugovora o koncesiji;
 - 2) eventualna zagađenja životne sredine u vezi sa pravima, obavezama ili operacijama iz ugovora o koncesiji;
 - 3) gubitak ili oštećenje imovine ili povrede koje pretrpe treća lica, zaposleni ili ugovarači u vezi sa pravima, obavezama ili operacijama iz ugovora o koncesiji.
- (3) Koncesionar je dužan da dostavi dokaz o osiguranju (polisu osiguranja) za operatora, operatora upstream cjevovodne mreže, izvođača, podizvođača koji učestvuje na realizaciji ugovora o koncesiji za proizvodnju u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Naknada štete

Član 52

- (1) Koncesionar je dužan da naknadi štetu koju pričini tokom izvršenja ugovora o koncesiji za proizvodnju na imovini koncedenta ili trećih lica ili štetu za povrede ili smrt zaposlenih ili trećih lica.
- (2) Koncesionar je dužan da naknadi štetu za zagađivanje životne sredine, štete koje nastanu u ribarstvu, poljoprivredi ili šumarstvu, vodosnabdijevanju, kao i druge štete nastale tokom izvršenja ugovora o proizvodnji.

Izvođači i podizvođači

Član 53

- (1) Koncesionar može angažovati za realizaciju ugovora o koncesiji za proizvodnju izvođače, a izvođači podizvođače, uz prethodnu saglasnost organa uprave.
- (2) Koncesionar može otpočeti operacije sa ugljovodonicima nakon pribavljanja propisanih odobrenja, dozvola i saglasnosti.
- (3) Organ uprave je dužan da odluči o izdavanju saglasnosti iz stava 1 ovog člana u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) Organ uprave može odbiti davanje saglasnosti iz stava 1 ovog člana iz razloga zaštite nacionalne bezbjednosti ili poštovanja obaveza koje proističu iz međunarodnog javnog prava.
- (5) Koncesionar je dužan da na zahtjev organa uprave dostavi kopije ugovora koje je zaključio sa izvođačima i ugovora koje su izvođači zaključili sa podizvođačima.
- (6) Koncesionar, odnosno izvođač ili podizvođač, koji su angažovani na realizaciji ugovora o koncesiji za proizvodnju, dužni su da sprovedu propisane mjere zaštite na radu, preduzimaju mjere za bezbjednost građana, saobraćaja, susjednih objekata, pokretnih stvari, kao i mjere zaštite životne sredine, u skladu sa zakonom.

Obuka domaćeg kadra

Član 54

- (1) Koncesionar je dužan da bez naknade obezbijedi obuku domaćeg kadra iz institucija koje se finansiraju iz sredstava javnih prihoda.
- (2) Vrste i način sprovođenja obuke iz stava 1 ovog člana utvrđuju se ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

Pravo preče kupovine nafte i gasa

Član 55

- (1) Koncesionar je dužan da, na zahtjev Vlade ili lica koje ovlasti Vlada, proda sve količine ili dio količina nafte i gasa koje su proizvedene u Crnoj Gori.
- (2) Nafta i gas iz stava 1 ovog člana moraju se isporučivati po cijenama koje za isti kvalitet i kvantitet važe na međunarodnom tržištu.

Svojina nad proizvedenom naftom ili gasom

Član 56

- (1) Koncesionar stiče svojinu nad izvađenim količinama nafte i gasa u mjestu ekstrakcije koje je utvrđeno programom razvoja i proizvodnje ugljovodonika u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o koncesiji za

proizvodnju.

- (2) Svi troškovi nastali tokom obavljanja upstream aktivnosti padaju na teret koncesionara srazmjerno njegovom udjelu u ugovoru o koncesiji za proizvodnju.
- (3) Ako je ugovorom o koncesiji za proizvodnju utvrđeno da se naknada za proizvedenu naftu ili gas plaća isporukom nafte i gasa, Crna Gora postaje vlasnik dijela proizvedene količine nafte i gasa koja odgovara obimu, odnosno visini naknade za proizvedenu naftu ili gas od trenutka vađenja.
- (4) Proizvedena nafta ili gas iz stava 2 ovog člana isporučuje se u Crnoj Gori, odnosno na posljednjem određišnom terminalu, o trošku koncesionara.

Dokumentacija i podaci o istraživanju i proizvodnji

Član 57

- (1) Koncesionar je dužan da svu dokumentaciju, rezultate istraživanja, uzorke i druge podatke dobijene ili prikupljene tokom istraživanja i proizvodnje, u roku određenom ugovorom i bez naknade dostavi organu uprave.
- (2) Dokumentacija i podaci iz stava 1 ovog člana svojina su Crne Gore.
- (3) Koncesionar koji je zaključio ugovor o koncesiji za istraživanje može objaviti, reprodukovati, ustupiti i prodati podatke o istraživanju, rezultate istraživanja, analize ili dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, u skladu sa ugovorom o koncesiji za istraživanje.
- (4) Koncesionar koji je zaključio ugovor o koncesiji za proizvodnju može objaviti, reprodukovati, ustupiti i prodati podatke, rezultate, analize ili dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, samo po prethodno dobijenoj saglasnosti organa uprave.
- (5) Podaci i informacije koji su dobijeni u skladu sa ovim zakonom ne smiju se objaviti bez saglasnosti vlasnika informacije.
- (6) Koncesionar je dužan da, na zahtjev organa uprave, osim dokumentacije i podataka iz stava 1 ovog člana, dostavi i druge informacije u vezi operacija sa ugljovodonicima.
- (7) Podaci i informacije iz stava 3 ovog člana do kojih koncesionar dođe u vršenju operacija sa ugljovodonicima i rokovi u kojima će se smatrati povjerljivim utvrđuju se ugovorom o koncesiji.

Preuzimanje i čuvanje dokumentacije

Član 58

Organ uprave dužan je da obezbijedi trajno čuvanje preuzete dokumentacije i podataka iz člana 57 ovog zakona na način i pod uslovima kojima se obezbjeđuje njihova zaštita od neovlašćenog korišćenja i uništenja.

Sigurnost lica i zaštita imovine

Član 59

- (1) Koncesionar je dužan da operacije sa ugljovodonicima vrši na način kojim se obezbjeđuje zaštita lica i imovine, u skladu sa zakonom i odgovarajućim tehničkim propisima i standardima.
- (2) Koncesionar je dužan da operacije sa ugljovodonicima obavlja na način kojim se ne ometa kopneni, vazdušni i pomorski saobraćaj, ribarske i druge aktivnosti na moru.
- (3) Koncesionar je dužan da operacije sa ugljovodonicima obavlja na način kojim se ne ugrožavaju kablovi, cjevovodi i druge instalacije ili uređaji.
- (4) Tehničke propise, normative i standarde iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Zaštita životne sredine

Član 60

- (1) Koncesionar je dužan da preduzme sve mjere u cilju sprječavanja negativnog uticaja na pojedinačne segmente životne sredine: vazduh, atmosferu, zemljište, vodna dobra i more, kao i živi svijet.
- (2) Koncesionar je dužan da preduzme sve mjere u cilju zaštite i očuvanja istorijskih i kulturnih dobara.
- (3) Koncesionar je dužan da sprovodi mjere zaštite životne sredine tokom operacija sa ugljovodonicima i kontrolna mjerenja parametara životne sredine, u skladu sa zakonom, radi sprječavanja ili smanjenja štetnih efekata i njihovih posljedica za životnu sredinu.
- (4) Bliži uslovi zaštite životne sredine iz st. 1 i 3 ovog člana utvrđuju se propisom organa državne uprave nadležnog

za zaštitu životne sredine.

Sprječavanje rasipanja ugljovodonika

Član 61

- (1) Zabranjeno je istakanje ili spaljivanje nafte, sagorijevanje ili ispuštanje gasa, otpuštanje pritiska ležišta ili istakanje vode osim u slučajevima otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi i imovinu.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ispuštanje ili sagorijevanje ugljovodonika iz postrojenja za proizvodnju za potrebe testiranja postrojenja, sprovođenja zaštitnih mjera ili u fazi instaliranja opreme, pod uslovom da količina sagorjelih ili ispuštenih ugljovodonika bude minimalna, može se vršiti samo na način i pod uslovima utvrđenim odobrenjem organa uprave.
- (3) Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se po prethodno pribavljenom mišljenju organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.
- (4) Koncesionar je dužan da pritisak ležišta, sagorijevanje i ispuštanje ugljovodonika, kao i korišćenje ugljovodonika kao gorivo ili u druge svrhe u toku proizvodnje ili transporta kontroliše i evidentira radi smanjenja otpada, zaštite životne sredine i održavanja upstream operacija energetski efikasnim.

Zaštitna zona

Član 62

- (1) Zaštitnu zonu oko i iznad postrojenja za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika određuje organ državne uprave nadležan za promet i prevoz zapaljivih tečnosti i gasova.
- (2) U slučaju proglašenja ratnog ili vanrednog stanja, nadležni organ iz stava 1 ovog člana može iz sigurnosnih razloga proširiti zaštitnu zonu.
- (3) Nadležni organ iz stava 1 ovog člana određuje zaštitnu zonu najkasnije u roku od 90 dana prije postavljanja postrojenja.
- (4) Nadležni organ iz stava 1 ovog člana može odrediti zaštitnu zonu iznad i oko napuštenih postrojenja ili djelova postrojenja.
- (5) U zaštitnoj zoni nije dozvoljeno prisustvo neovlašćenih lica, vozila, plovnih i drugih objekata, uključujući i ribolovnu opremu.

Obustava aktivnosti

Član 63

- (1) U slučaju proglašenja ratnog ili vanrednog stanja, koncesionar je dužan da na zahtjev organa uprave obustavi operacije sa ugljovodonicima za vrijeme određeno zahtjevom organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane, odnosno nadležnog za zaštitu i spašavanje.
- (2) U slučaju neposredne opasnosti po zdravlje i sigurnost lica, ozbiljne opasnosti ili štete za jedno ili više postrojenja ili imovinu trećeg lica ili ozbiljnog zagađenja životne sredine, koncesionar je dužan da na zahtjev nadležnog organa državne uprave obustavi operacije sa ugljovodonicima u obimu i za vrijeme neophodno za sprječavanje ili otklanjanje uzroka i ublažavanje posljedica.

Raskid ugovora o koncesiji

Član 64

- (1) Ugovor o koncesiji može se raskinuti:
 - 1) u slučaju kada koncesionar postupa suprotno zakonu ili drugom propisu kojim je uređena zaštita zdravlja, bezbjednost lica i imovine i zaštita životne sredine, odnosno ako se obavljanjem koncesione djelatnosti znatnije ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina većih razmjera, a mjere predviđene posebnim propisima nijesu dovoljne da to spriječe;
 - 2) ukoliko je koncesionar podnio netačne i nepotpune podatke i informacije prilikom podnošenja prijave, odnosno ponude;
 - 3) ukoliko nije dostavio informacije zbog kojih ugovor o koncesiji ne bi bio dodijeljen tom koncesionaru;
 - 4) ukoliko koncesionar ne izvršava ugovorene obaveze.
- (2) Ministarstvo je dužno da obavijesti koncesionara o namjeri, odnosno razlozima za raskid ugovora iz stava 1 ovog

člana najmanje 90 dana unaprijed.

Pravne posljedice prestanka ugovora o koncesiji

Član 65

U slučaju raskida i isteka ugovora o koncesiji koncesionar se ne oslobađa finansijskih ili drugih obaveza utvrđenih ovim zakonom ili ugovorom o koncesiji.

Upravljanje operacijama sa ugljovodonicima

Član 66

- (1) Koncesionar, operator, vlasnik postrojenja ili operator upstream cjevovodne mreže dužan je da, u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora o koncesiji za proizvodnju, osnuje privredno društvo ili dio stranog društva u Crnoj Gori radi upravljanja operacijama sa ugljovodonicima na osnovu ugovora o koncesiji za proizvodnju zaključenog u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Obaveza iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na koncesionara koji je zaključio ugovor o koncesiji za istraživanje.

Odgovornost

Član 67

- (1) Koncesionari koji su zaključili ugovor o koncesiji za proizvodnju su neograničeno i solidarno odgovorni za ispunjenje svih obaveza koje su utvrđene ugovorom o koncesiji za proizvodnju ili proizilaze iz ugovora o koncesiji za proizvodnju.
- (2) Odgovornost iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na vlasnika ili operatora postrojenja ili upstream cjevovodne mreže.
- (3) Koncesionar, operator, vlasnik postrojenja ili operator upstream cjevovodne mreže odgovoran je za obaveze prema trećim licima i za fizičko ili pravno lice koje je angažovao u realizaciji ugovora o koncesiji za proizvodnju.

Zaloga

Član 68

Svojinsko ili drugo pravo iz ugovora o koncesiji za proizvodnju ili svojinsko ili drugo pravo na postrojenju može se založiti na osnovu prethodne saglasnosti koncedenta.

Prenos svojinskih prava

Član 69

- (1) Prenos svojinskih ili drugih prava koncesionara na drugo lice može se izvršiti samo na osnovu prethodne saglasnosti koncedenta uz pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove finansija u vezi uticaja tog prenosa u odnosu na poresku sposobnost drugog lica.
- (2) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na prenos udjela u privrednom društvu, akcija, obveznica ili drugih hartija od vrijednosti koje mogu obezbijediti kontrolu nad licem koje upravlja ili ima vlasnički udio, shodno ugovoru o koncesiji, na postrojenjima ili upstream cjevovodnoj mreži.

VIII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Inspekcijski nadzor

Član 70

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši inspektor za ugljovodnike, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Prava i dužnosti inspektora

Član 71

U vršenju poslova inspekcijuskog nadzora, naročito se kontroliše:

- 1) da li je koncesionar izvršio povraćaj teritorije;
- 2) da li jedan koncesionar ima prava na osnovu ugovora o koncesiji na više od 50% ukupne površine svih blokova koji su određeni za proizvodnju;
- 2a) da li se operacije bušenja obavljaju u skladu sa planom i programom bušenja;
- 2b) da li koncesionar vrši testiranje proizvodnje u skladu sa odobrenjem organa uprave;
- 2c) da li koncesionar proizvodnju ugljovodonika vrši u skladu sa odobrenjem organa uprave;
- 3) da li koncesionar dostavlja detaljne godišnje izvještaje, sa rezultatima istraživanja;
- 3a) da li se organ uprave obavještava o aktivnostima koje se obavljaju tokom operacija bušenja;
- 4) da li je koncesionar obavijestio organ uprave o komercijalnosti ležišta;
- 5) da li je koncesionar u utvrđenom roku dostavio organu uprave informacije i podatke o procijenjenim rezervama nafte i gasa;
- 6) da li je uspostavljena zaštitna zona oko i iznad postrojenja za istraživanje i proizvodnju;
- 7) da li se poštuje zabrana istakanja ili spaljivanja nafte ili sagorijevanja i ispuštanja gasa;
- 8) da li je koncesionar obustavio aktivnosti na zahtjev nadležnog ministarstva;
- 9) da li koncesionar ima odgovarajuće osiguranje;
- 10) da li se poštuje zabrana istraživanja i proizvodnje drugih prirodnih resursa koji se ne smatraju ugljovodonicima.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Član 72

(1) Novčanom kaznom od 5.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) izvodi bušenja pojedinačne bušotine ili promjene pravca bušotina dubljih od 50 metara bez odobrenja organa uprave ili o aktivnostima bušenja ne obavještava organ uprave i ne dostavlja uzorke (član 27a st. 2 i 5) ;
- 2) u roku od šest mjeseci od završetka faze istraživanja organu uprave ne dostavi elaborat o rezultatima izvršenih istraživanja (član 28 stav 2);
- 3) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana otkrića ne obavijesti organ uprave u pisanoj formi o lokaciji i prirodi otkrića i ne dostavi podatke kojima raspolaže (član 31 stav 1);
- 4) u roku od osam dana od dana utvrđivanja komercijalnosti, u pisanoj formi, ne obavijesti organ uprave i ne dostavi podatke o procijenjenim rezervama ugljovodonika, o namjerama za početak proizvodnje, kao i detaljan opis podataka, istraživanja i evaluacija na osnovu kojih je utvrđena komercijalnost (član 33 stav 1);
- 5) u roku od osam dana od dana utvrđivanja nekomercijalnosti ležišta o tome ne obavijesti organ uprave i ne dostavi podatke o procijenjenim rezervama ugljovodonika, detaljan opis istraživanja i evaluacija na osnovu kojih je izvršena procjena, kao i mjere kojima se proizvodnja ugljovodonika može učiniti komercijalnom (član 33 stav 2);
- 6) ne podnese zahtjev organu uprave za odobrenje testiranja proizvodnje, odnosno produženje testiranja proizvodnje (član 34a stav 4);
- 7) proizvodnju ugljovodonika vrši bez odobrenja organa uprave (član 39a stav 1);
- 8) ne preduzme mjere neophodne za sprječavanje gubitaka i rasipanje ugljovodonika ili pritiska tokom bušenja, proizvodnje, transporta ili skladištenja (član 47 stav 1 tačka 1) ;
- 9) ne preduzme mjere neophodne za sprječavanje štetnog prodiranja vode u ugljovodonične slojeve za vrijeme trajanja operacija bušenja (član 47 stav 1 tačka 2);
- 10) ne locira, zaštititi i sačuva sve otkrivene resurse pijaće vode za dalje korišćenje (član 47 stav 1 tačka 3);
- 11) ne preduzme neophodne preventivne mjere kao i ne otkloni sve nedostatke na opremi i postrojenjima koji mogu da ugroze život i zdravlje lica, prouzrokuju oštećenje ili gubitak imovine ili da prouzrokuju zagađenje ili druge štete po životnu sredinu (član 47 stav 1 tačka 4);
- 12) u roku utvrđenom u ugovoru o koncesiji ne ukloni postrojenja koje je koristio tokom perioda istraživanja, ukoliko nijesu neophodna za dalju fazu razvoja i ne konzervira bušotine i dovede cjelokupan istražni prostor u stanje prije početka istražnih aktivnosti (član 48 tač. 1 i 2);
- 13) nakon završetka faze proizvodnje ne konzervira sve proizvodne bušotine i izoluje sve poznate vodonosne slojeve ili ne deinstalira i ukloni sva postrojenja ili ne dovede cjelokupno proizvodno područje u stanje prije početka faze razvoja i proizvodnje (član 49 stav 5);

- 14) godišnje ne uplaćuje sredstva na poseban račun za deinstalaciju postrojenja od dana početka proizvodnje ugljovodonika (član 49a stav 1);
 - 15) ne dostavi organu uprave dokaz o osiguranju (član 51 stav 1);
 - 16) ne obezbijedi obuku domaćeg kadra iz institucija koje se finansiraju iz sredstava javnih prihoda (član 54 stav 1);
 - 17) ne dostavi organu uprave svu dokumentaciju, rezultate istraživanja, uzorke i druge podatke dobijene ili prikupljene tokom istraživanja i proizvodnje (član 57 stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 tačka 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 1.000 eura.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Rok za donošenje propisa

Član 73

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73a

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vršenje poslova organa uprave

Član 74

Organ uprave iz člana 7 ovog zakona osnovaće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do osnivanja organa uprave iz člana 7 ovog zakona poslove iz njegove nadležnosti obavljaće Ministarstvo.

Stupanje na snagu

Član 75

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".